

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 25 maja 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Polityka azylowa – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 33 ust. 2 lit. d) –
Procedura rozpatrywania wniosku – Wnioski niedopuszczalne – Kolejny wniosek –
Dobrowolny powrót i wydalenie

W sprawie C-364/22

mającej za przedmiot wniosków o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Minden (sąd administracyjny w Minden, Niemcy) postanowieniem z dnia 2 marca 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 czerwca 2022 r., w postępowaniu:

J.B.,

S.B.,

F.B., ustawowo reprezentowana przez J.B. i S.B.,

przeciwko

Bundesrepublik Deutschland,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: M.L. Arastey Sahún, prezes izby, N. Wahl i J. Passer (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller oraz A. Hoesch, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu Komisji Europejskiej – J. Hottiaux oraz H. Leupold, w charakterze pełnomocników, podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii, wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60).
- 2 Wniosek ten wpisuje się w ramy sporu toczącego się pomiędzy J.B., S.B. i ich córką F.B. a Bundesrepublik Deutschland (Republiką Federalną Niemiec) w przedmiocie odrzucenia ich wniosków o udzielenie azylu jako niedopuszczalnych.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2004/83/WE

- 3 Artykuł 15 dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych standardów dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12), zatytułowany „Poważna krzywda” i zawarty w rozdziale V, zatytułowanym „Kwalifikacje dla ochrony uzupełniającej”, brzmiał:

„Poważna krzywda obejmuje:

a) karę śmierci lub egzekucję; lub

b) tortury lub niehumanitarne lub poniżające traktowanie lub karanie wnioskodawcy w państwie pochodzenia; lub

c) poważne i zindywidualizowane zagrożenie życia ludności cywilnej lub poszczególnych osób, wynikające z przemocy o charakterze niedyskryminującym w sytuacjach międzynarodowych lub wewnętrznych konfliktów zbrojnych”.
- 4 Artykuł 17 omawianej dyrektywy, zatytułowany „Wyłączenie”, określał powody pozwalające na wyłączenie obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca z możliwości zakwalifikowania go do uzyskania ochrony uzupełniającej.
- 5 Artykuł 18 tej dyrektywy, zatytułowany „Przyznawanie statusu ochrony uzupełniającej”, stanowił:

„Państwa członkowskie przyznają status ochrony uzupełniającej obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do ochrony uzupełniającej, zgodnie z rozdziałami II i V”.

- 6 Dyrektywa 2004/83 została uchylona przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9).

Dyrektywa 2013/32

- 7 Artykuł 2 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy:

[...]

- b) »wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej« lub »wniosek« oznacza wniosek o ochronę ze strony państwa członkowskiego, z którym występuje obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec, którego można uznać za osobę ubiegającą się o status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej i który nie występuje wyraźnie o inny rodzaj ochrony, pozostający poza zakresem dyrektywy [2011/95], o który można osobno wystąpić;

[...]

- e) »ostateczna decyzja« oznacza decyzję, w której stwierdza się, czy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi można nadać status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej na mocy dyrektywy [2011/95], i która już nie podlega środkowi zaskarżenia w ramach rozdziału V niniejszej dyrektywy, niezależnie od tego, czy skutkiem takiego środka zaskarżenia jest zezwolenie wnioskodawcom na pozostanie w danych państwach członkowskich w oczekiwaniu na jego wynik;

[...]

- q) »kolejny wniosek« oznacza następny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którym występuje się po tym, jak ostateczna decyzja w odniesieniu do poprzedniego wniosku została podjęta, w tym w przypadkach, gdy wnioskodawca wyraźnie wycofał swój wniosek, oraz w przypadkach, gdy organ rozstrzygający odrzucił wniosek w następstwie dorozumianego wycofania wniosku zgodnie z art. 28 ust. 1”.

- 8 Artykuł 33 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Wnioski niedopuszczalne”, stanowi w ust. 2 lit. d):

„Państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, wyłącznie jeżeli:

[...]

- d) wniosek jest kolejnym wnioskiem i nie zaistniały ani nie zostały przedstawione przez wnioskodawcę żadne nowe elementy lub oceny [nowe okoliczności lub ustalenia], czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]”.

9 Artykuł 40 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Kolejne wnioski”, ma następujące brzmienie:

„1. W przypadku gdy osoba, która złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim, przedstawi dalsze informacje lub złoży kolejny wniosek w tym samym państwie członkowskim, to państwo członkowskie może zbadać te dalsze informacje lub elementy kolejnego wniosku w ramach rozpatrzenia poprzedniego wniosku lub w ramach kontroli decyzji na skutek wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie lub odwołania, o ile właściwe organy mogą w tych ramach uwzględnić i rozważyć wszystkie elementy zawarte w dalszych informacjach lub kolejnym wniosku.

2. Do celów podjęcia decyzji w sprawie dopuszczalności wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 33 ust. 2 lit. d) kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jest poddawany najpierw wstępnemu rozpatrzeniu, czy zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia odnoszące się do rozpatrzenia, czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95].

3. Jeżeli we wstępnym rozpatrzeniu, o którym mowa w ust. 2, stwierdza się, że zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia, znacząco zwiększające prawdopodobieństwo, że wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95], wniosek jest rozpatrywany dalej zgodnie z rozdziałem II. Państwa członkowskie mogą również postanowić o dalszym rozpatrywaniu kolejnego wniosku z innych powodów.

[...]”.

Rozporządzenie Dublin III

10 Artykuł 19 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (Dz.U. 2013, L 180, s. 31, zwanego dalej „rozporządzeniem Dublin III”) stanowi:

„Obowiązki określone w art. 18 ust. 1 lit. c) i d) wygasają, w przypadku gdy odpowiedzialne państwo członkowskie jest w stanie wykazać, kiedy otrzyma wniosek o wtórne przejście wnioskodawcy lub innej osoby, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. c) lub d), że zainteresowana osoba opuściła terytorium państw członkowskich zgodnie z decyzją o odesłaniu lub decyzją o wydaleniu wydaną w następstwie wycofania lub odrzucenia wniosku.

Wniosek złożony po faktycznym wydaleniu uznawany jest za nowy wniosek, stanowiący podstawę wszczęcia nowego postępowania w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego”.

Prawo niemieckie

Ustawa o prawie azylu

- 11 Paragraf 29 ust. 1 pkt 5 Asylgesetz (ustawy o prawie azylu) (BGBl. 2008 I, s. 1798), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności w postępowaniu głównym, stanowi:

„Wniosek o udzielenie azylu jest niedopuszczalny, jeżeli

5. W przypadku złożenia kolejnego wniosku w rozumieniu § 71 lub drugiego wniosku w rozumieniu § 71a kolejnej procedury azylowej nie przeprowadza się [...]”.

- 12 Paragraf 71 tej ustawy, zatytułowany „Kolejny wniosek”, stanowi w ust. 1:

„Jeżeli cudzoziemiec po wycofaniu lub niepodlegającym zaskarżeniu odrzuceniu wcześniejszego wniosku o udzielenie azylu ponownie występuje z wnioskiem o udzielenie azylu (kolejny wniosek), nową procedurę azylową przeprowadza się tylko wtedy, gdy spełnione są przesłanki określone w § 51 ust. 1–3 Verwaltungsverfahrensgesetz [(ustawy o postępowaniu administracyjnym) (BGBl. 2013 I, s. 102)]; kontrola przesłanek należy do Bundesamt [für Migration und Flüchtlinge (federalnego urzędu ds. migracji i uchodźców, Niemcy) [...]”.

Ustawa o postępowaniu administracyjnym

- 13 Paragraf 51 ustawy o postępowaniu administracyjnym w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności sporu w postępowaniu głównym, zatytułowany „Wznowienie postępowania”, stanowi w ust. 1:

„Na wniosek osoby zainteresowanej organ administracyjny orzeka o uchyleniu lub zmianie niepodlegającego zaskarżeniu aktu administracyjnego, jeżeli

1. stan faktyczny lub prawny leżący u podstaw wydania aktu administracyjnego w późniejszym czasie zmienił się na korzyść osoby zainteresowanej;
2. dostępne są nowe środki dowodowe, których uwzględnienie doprowadziłoby do wydania rozstrzygnięcia korzystniejszego dla osoby zainteresowanej;

[...]”.

Ustawa o pobycie cudzoziemców

- 14 Paragraf 60 Aufenthaltsgesetz (ustawy o pobycie cudzoziemców) (BGBl. 2008 I, s. 162), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o pobycie cudzoziemców”), zatytułowany „Zakaz wydalania”, stanowi w ust. 2, 3, 5 i 7:

(2) Cudzoziemiec nie może zostać wydalony do państwa, w którym w stosunku do tego cudzoziemca istnieje konkretne niebezpieczeństwo, że zostanie on poddany torturom lub inhumanemu bądź poniżającemu traktowaniu lub karaniu.

(3) Cudzoziemiec nie może zostać wydalony do państwa, jeżeli państwo to poszukuje tego cudzoziemca w związku z popełnieniem przestępstwa i istnieje niebezpieczeństwo skazania go na karę śmierci lub jej wykonania [...].

[...]

(5) Cudzoziemiec nie może zostać wydalony z państwa, jeżeli zastosowanie [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.] prowadzi do przyjęcia, że wydalenie jest niedopuszczalne.

[...]

(7) Należy odstąpić od wydalenia cudzoziemca do innego państwa, jeżeli istnieje tam istotne konkretne zagrożenie dla zdrowia, życia lub wolności tego cudzoziemca. Odstępuje się od wydalenia cudzoziemca do innego państwa, jeżeli jako członek ludności cywilnej jest on tam narażony na istotne indywidualne niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia w związku z międzynarodowym lub krajowym konfliktem zbrojnym. Przy wydawaniu zarządzeń zgodnie z § 60a ust. 1 zdanie pierwsze należy wziąć pod uwagę zagrożenia, o których mowa w zdaniach pierwszym lub drugim, na które powszechnie narażona jest ludność lub grupa ludności, do której należy cudzoziemiec”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 15 Skarżący w postępowaniu głównym są obywatelami Libanu. J.B. wjechał do Niemiec w listopadzie 2000 r. i wystąpił z wnioskiem o udzielenie azylu w dniu 29 listopada 2000 r. W dniu 13 grudnia 2000 r. właściwy urząd oddalił ten wniosek jako oczywiście bezzasadny i stwierdził, że nie ma powodów zakazujących wydalenia J.B. W dniu 13 sierpnia 2001 r. J.B. został wydalony do Libanu.
- 16 W marcu 2010 r. skarżący w postępowaniu głównym przybyli do Niemiec i w dniu 29 marca 2010 r. złożyli wnioski o udzielenie azylu. Decyzją z dnia 18 maja 2010 r. właściwy urząd oddalił wnioski S.B. i F.B., ponieważ stwierdził, że przesłanki przyznania im statusu uchodźcy nie zostały spełnione oraz że nie istnieje powód zakazujący ich wydalenia. Decyzją z dnia 4 października 2010 r. właściwy urząd oddalił wniosek J.B. o wszczęcie nowej procedury azylowej. W dniu 17 marca 2011 r. skarżący w postępowaniu głównym dobrowolnie opuścili Niemcy i powrócili do Libanu.
- 17 W styczniu 2021 r. skarżący w postępowaniu głównym ponownie przybyli do Niemiec. W dniu 11 lutego 2021 r. złożyli wnioski o udzielenie azylu, w uzasadnieniu których podali zasadniczo, że ich sytuacja w Libanie nie jest bezpieczna. Decyzją z dnia 11 sierpnia 2021 r. właściwy urząd uznał te wnioski za niedopuszczalne. Urząd ten oddalił również wnioski o zmianę decyzji, o których mowa w poprzednim punkcie, nakazał skarżącym w postępowaniu głównym opuszczenie terytorium Niemiec pod rygorem wydalenia do Libanu i wydał zakaz wjazdu i pobytu na okres 30 miesięcy od dnia tego wydalenia.
- 18 W dniu 18 sierpnia 2021 r. skarżący w postępowaniu głównym zaskarżyli tę decyzję, podnosząc, że spędzili ponad 10 lat w Libanie i że po ich powrocie sytuacja w tym państwie uległa zmianie.

- 19 W tym względzie sąd odsyłający zauważa, że jak dotąd skarżący w postępowaniu głównym nie przedstawili nowych okoliczności faktycznych lub dowodów uzasadniających wszczęcie innej procedury azylowej.
 - 20 Pozwana w postępowaniu głównym jest zdania, że wnioski o udzielenie azylu z dnia 11 lutego 2021 r. należy zakwalifikować jako „kolejne wnioski” w świetle między innymi art. 2 lit. q) i art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32. Powrót do państwa pochodzenia nie wystarczy do stwierdzenia istnienia nowych okoliczności lub ustaleń w rozumieniu tego ostatniego przepisu.
 - 21 Sąd odsyłający zarządził skutek zawieszający skargi skarżących w postępowaniu głównym w odniesieniu do wydanego w decyzji z dnia 11 sierpnia 2021 r. nakazu opuszczenia terytorium niemieckiego.
 - 22 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Minden (sąd administracyjny w Minden, Niemcy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on normie prawa krajowego, zgodnie z którą kolejny wniosek o ochronę międzynarodową podlega odrzuceniu jako niedopuszczalny niezależnie od tego, czy zainteresowany wnioskodawca po odrzuceniu wniosku o ochronę międzynarodową i przed złożeniem kolejnego wniosku o ochronę międzynarodową powrócił do swojego kraju pochodzenia?
 - 2) Czy odpowiedź na pytanie pierwsze będzie się różnić w zależności od tego, czy zainteresowany wnioskodawca został wydany do swojego kraju pochodzenia, czy też powrócił tam dobrowolnie?
 - 3) Czy art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że zakazuje on państwu członkowskiemu odrzucenia kolejnego wniosku o ochronę międzynarodową jako niedopuszczalnego, w sytuacji gdy wprowadzie wraz z decyzją w przedmiocie wcześniejszego wniosku nie orzeczono o przyznaniu statusu ochrony uzupełniającej, jednakże zbadano przesłanki zakazów wydalenia z kraju i badanie to ma porównywalny zakres przedmiotowy z badaniem dotyczącym przyznania statusu ochrony uzupełniającej?
 - 4) Czy badanie przesłanek zakazów wydalenia z kraju i badanie dotyczące przyznania statusu ochrony uzupełniającej są porównywalne, jeżeli przy badaniu przesłanek zakazów wydalenia z kraju należało kumulatywnie zbadać, czy zainteresowanemu wnioskodawcy w kraju, do którego miały zostać wydany, grozi:
 - a) konkretne niebezpieczeństwo tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karności;
 - b) niebezpieczeństwo skazania na karę śmierci lub jej wykonania;
 - c) naruszenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.; lub
 - d) narażenie na istotne konkretne zagrożenie zdrowia, życia lub wolności;
- lub też zainteresowany wnioskodawca
- e) jako członek ludności cywilnej jest narażony na istotne indywidualne niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia w związku z międzynarodowym lub wewnętrznym konfliktem zbrojnym?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 23 Poprzez pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, po pierwsze, czy art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został odrzucony jako niedopuszczalny niezależnie od tego, czy wnioskodawca powrócił do państwa pochodzenia po oddaleniu jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i przed złożeniem przez niego tego kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, czy okoliczność, czy wspomniany wnioskodawca został wydalony, czy też dobrowolnie powrócił do tego państwa, ma w tym względzie znaczenie.
- 24 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 33 ust. 2 dyrektywy 2013/32 wylicza w sposób wyczerpujący przypadki, w których państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny [wyrok z dnia 19 marca 2020 r., *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá)*, C-564/18, EU:C:2020:218, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 25 Wśród tych przypadków znajduje się przewidziana w owym art. 33 ust. 2 lit. d) sytuacja, w której dany wniosek jest kolejnym wnioskiem, niezawierającym żadnych nowych okoliczności lub ustaleń dotyczących badania mającego na celu ustalenie, czy wnioskodawca kwalifikuje się jako beneficjent ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy 2011/95.
- 26 Pojęcie „kolejnego wniosku” zostało zdefiniowane w art. 2 lit. q) dyrektywy 2013/32 jako następny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, z którym występuje się po tym, jak została podjęta ostateczna decyzja w odniesieniu do poprzedniego wniosku.
- 27 Definicja ta obejmuje zatem pojęcia „wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej” i „ostatecznej decyzji”, które również zostały zdefiniowane w art. 2 tej dyrektywy, odpowiednio, w jego lit. b) i e) [wyrok z dnia 22 września 2022 r., *Bundesrepublik Deutschland (Wniosek o udzielenie azylu oddalony przez Danię)*, C-497/21, EU:C:2022:721, pkt 41].
- 28 Co się tyczy w pierwszej kolejności pojęcia „wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej” lub „wniosku”, to zostało ono zdefiniowane w art. 2 lit. b) dyrektywy 2013/32 jako wniosek o ochronę ze strony państwa członkowskiego, z którym występuje obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec, którego można uznać za osobę ubiegającą się o status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej w rozumieniu dyrektywy 2011/95.
- 29 Zgodnie z informacjami zawartymi w postanowieniu odsyłającym skarżący w postępowaniu głównym wielokrotnie składali takie wnioski.
- 30 Co się tyczy w drugiej kolejności pojęcia „ostatecznej decyzji”, to zostało ono zdefiniowane w art. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 jako decyzja, w której stwierdza się, czy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi można nadać status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej na mocy dyrektywy 2011/95, i która już nie podlega środkowi zaskarżenia w ramach rozdziału V dyrektywy 2013/32.
- 31 Z postanowienia odsyłającego wynika, że taka ostateczna decyzja została wydana przez właściwy organ krajowy w odniesieniu do wszystkich skarżących w postępowaniu głównym.

- 32 Ponadto należy stwierdzić, że tymczasowy powrót osoby ubiegającej się o azyl do jej państwa pochodzenia po oddaleniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej nie ma wpływu na uznanie nowego wniosku o udzielenie azylu za „kolejny wniosek” w rozumieniu art. 2 lit. q) dyrektywy 2013/32.
- 33 Brzmienie art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 2 lit. q) tej dyrektywy nie wymienia bowiem takiego powrotu jako istotnego kryterium dla ustalenia, czy nowy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej stanowi kolejny wniosek i może jako taki zostać odrzucony jako niedopuszczalny.
- 34 Prawdą jest, że jeżeli zaistniały lub zostały przez wnioskodawcę przedstawione nowe okoliczności lub ustalenia w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) i art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32, odnoszące się do wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, należy ponownie rozpatrzyć sprawę co do istoty. W tym sensie okoliczność, że przed złożeniem tego kolejnego wniosku wnioskodawca przebywał w swoim państwie pochodzenia, może mieć wpływ na ocenę zagrożenia, jaką należy przeprowadzić, a zatem na decyzję o udzieleniu ochrony międzynarodowej, na przykład jeśli wspomniany wnioskodawca był w swoim państwie pochodzenia narażony na ryzyko prześladowania. Jednakże sama okoliczność powrotu do państwa pochodzenia niekoniecznie oznacza sama w sobie istnienie „nowego elementu lub oceny [nowych okoliczności lub ustaleń]” w rozumieniu tych przepisów.
- 35 Jednakże we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający wyjaśnił, że pytania pierwsze i drugie zostały przedstawione na podstawie rozważań zawartych w pkt 34 i nast. opinii rzecznika generalnego Saugmandsgaarda Øe w sprawie L.R. (Wniosek o udzielenie azylu oddalony przez Norwegię) (C-8/20, EU:C:2021:221), zgodnie z którymi art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 w związku z art. 2 lit. q) tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej nie może zostać uznany za niedopuszczalny jako „kolejny wniosek”, jeżeli wnioskodawca został wydalony do państwa pochodzenia przed jego złożeniem. Sąd odsyłający zauważył również, że Trybunał nie wypowiedział się na temat tych rozważań w wyroku z dnia 20 maja 2021 r., L.R. (Wniosek o udzielenie azylu oddalony przez Norwegię) (C-8/20, EU:C:2021:404).
- 36 W tym względzie należy zauważyć, że wspomniane rozważania opierały się głównie na art. 19 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia Dublin III, jak wynika w szczególności z pkt 38 i 47 tej opinii. Zgodnie z tym przepisem wniosek złożony po faktycznym wydaleniu uznawany jest za nowy wniosek, stanowiący podstawę wszczęcia nowego postępowania w sprawie ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego.
- 37 Tymczasem kwestię, czy wniosek o udzielenie azylu należy uznać za „nowy wniosek” w rozumieniu rozporządzenia Dublin III, należy odróżnić od kwestii, czy wniosek ten należy zakwalifikować jako „kolejny wniosek” w rozumieniu art. 2 lit. q) i art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32. W przypadku nowego wjazdu wnioskodawcy na terytorium Unii Europejskiej zakres kwalifikacji wniosku jako „nowego wniosku” w rozumieniu art. 19 ust. 3 akapit drugi tego rozporządzenia jest ograniczony, w kontekście wspomnianego rozporządzenia, do procedury ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przewidzianej w tym rozporządzeniu.
- 38 Ponadto uznanie, że niezależnie od istnienia nowych okoliczności lub ustaleń dotyczących potrzeby ochrony powrót wnioskodawcy do jego państwa pochodzenia między jego pierwszym a nowym wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej zawsze wymaga rozpatrzenia jego kolejnego wniosku co do istoty, prowadziłoby do dodania szczególnej podstawy wykluczającej

wydanie w takim wypadku decyzji stwierdzającej niedopuszczalność, ponieważ art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 wymaga rozpatrzenia merytorycznego wyłącznie w sytuacji zaistnienia nowych okoliczności lub ustaleń, czyli kontroli pod tym kątem indywidualnie każdego przypadku.

- 39 Ponadto ponieważ tymczasowy powrót osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową do jej państwa pochodzenia nie ma znaczenia dla wykładni i stosowania art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32, okoliczność, czy opuściła ona terytorium danego państwa członkowskiego dobrowolnie, czy też została wydalona, jest w tym względzie siłą rzeczy pozbawiona znaczenia.
- 40 Z powyższych rozważań wynika, że na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć następująco: art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został odrzucony jako niedopuszczalny niezależnie, po pierwsze, od tego, czy wnioskodawca powrócił do państwa pochodzenia po oddaleniu jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i przed złożeniem przez niego tego kolejnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, od tego, czy taki powrót był dobrowolny, czy też przymusowy.

W przedmiocie pytań trzeciego i czwartego

- 41 Poprzez pytania trzecie i czwarte, które należy rozpatryć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odrzuciło kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jako niedopuszczalny, jeżeli decyzja w sprawie wcześniejszego wniosku nie dotyczyła przyznania statusu ochrony uzupełniającej, lecz została wydana w następstwie kontroli istnienia podstaw zakazu wydalenia, a kontrola ta odpowiada zasadniczo kontroli przeprowadzanej w celu przyznania tego statusu. W przypadku odpowiedzi przeczącej sąd ten zmierza do ustalenia, czy kontrole te można uznać za porównywalne.
- 42 Z postanowienia odsyłającego wynika, że pytania te należy analizować, biorąc pod uwagę fakt, że ustawodawca niemiecki ustanowił autonomiczny status ochrony uzupełniającej dopiero od dnia 1 grudnia 2013 r. Przed tą datą, jeżeli przesłanki określone w art. 15 dyrektywy 2004/83 były spełnione, organ krajowy właściwy w sprawach azylu stwierdzał istnienie podstaw zakazu wydalenia na podstawie § 60 ust. 2 i 3 oraz § 60 ust. 7 zdanie drugie ustawy o pobycie cudzoziemców. Z zastrzeżeniem zbadania podstaw wykluczenia na podstawie art. 17 dyrektywy 2004/83 takie stwierdzenie prowadziło następnie do przyznania praw przyznanych w zakresie prawa pobytu beneficjentom ochrony uzupełniającej. W zakresie, w jakim organ ten stosował w tym względzie tę samą siatkę badań, jakiej wymagały art. 15 i 18 dyrektywy 2004/83 w celu sprawdzenia, czy należy przyznać ochronę uzupełniającą, wynika z tego, że konsekwencje decyzji odmownej w sprawie wydania zakazu wydalenia oraz konsekwencje decyzji odmownej w sprawie przyznania statusu ochrony uzupełniającej były identyczne.
- 43 W tym względzie należy zauważyć w pierwszej kolejności, że kontrola istnienia podstaw zakazu wydalenia na podstawie § 60 ust. 2 i 3 oraz § 60 ust. 7 zdanie drugie ustawy o pobycie cudzoziemców, taka jak opisana przez sąd odsyłający, wydaje się pod względem merytorycznym porównywalna z kontrolą przewidzianą w art. 15 dyrektywy 2004/83 i przyznającą wnioskodawcom równoważny poziom ochrony.
- 44 W drugiej kolejności należy jednak zauważyć, że § 60 ust. 7 zdanie drugie ustawy o pobycie cudzoziemców nie zawierał wyraźnego odesłania do kryterium istnienia zagrożenia „wynikającego z przemocy o charakterze niedyskryminującym”, o którym mowa w art. 15 lit. c)

dyrektywy 2004/83. Z wyjaśnień sądu odsyłającego wynika jednak, że ten przepis krajowy należało interpretować w świetle art. 15 lit. c), który w sposób wyraźny transponowano do niemieckiego porządku prawnego. W szczególności na mocy wyroku Bundesverwaltungsgericht (federalnego sądu administracyjnego, Niemcy) z dnia 24 czerwca 2008 r. ów § 60 ust. 7 zdanie drugie należało rozumieć w ten sposób, że obejmował on to kryterium. Zgodnie z niemieckim orzecznictwem i praktyką administracyjną przy dokonywaniu wykładni podstawy zakazu wydalenia, o której mowa we wspomnianym § 60 ust. 7 zdanie drugie, należało uwzględnić wszystkie kryteria wymienione we wspomnianym art. 15 lit. c).

- 45 Jak wynika w istocie z pkt 25–27 i 30 niniejszego wyroku, pojęcie „kolejnego wniosku” w rozumieniu art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 odnosi się do istnienia wcześniejszej ostatecznej decyzji wykazującej w szczególności, czy wnioskodawca ma prawo do otrzymania statusu ochrony uzupełniającej.
- 46 Tymczasem mimo że w niniejszej sprawie decyzje w przedmiocie wcześniejszych wniosków skarżących w postępowaniu głównym nie dotyczyły przyznania statusu ochrony uzupełniającej, zostały one wydane w następstwie kontroli istnienia podstaw zakazu wydalenia zgodnie z § 60 ust. 2 i 3 oraz § 60 ust. 7 zdanie drugie ustawy o pobycie cudzoziemców, która zgodnie z wyjaśnieniami sądu odsyłającego jest porównywalna pod względem merytorycznym z kontrolą przeprowadzoną w celu przyznania tego statusu.
- 47 Z powyższych rozważań wynika, że na pytania trzecie i czwarte należy odpowiedzieć następująco: art. 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odrzuciło kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jako niedopuszczalny, jeżeli decyzja w sprawie wcześniejszego wniosku nie dotyczyła przyznania statusu ochrony uzupełniającej, lecz została wydana w następstwie kontroli istnienia podstaw zakazu wydalenia, i jeżeli kontrola ta była porównywalna pod względem merytorycznym z kontrolą przeprowadzaną w celu przyznania tego statusu.

W przedmiocie kosztów

- 48 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej**

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie temu, by kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został odrzucony jako niedopuszczalny niezależnie, po pierwsze, od tego, czy wnioskodawca powrócił do państwa pochodzenia po oddaleniu jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i przed złożeniem przez niego tego kolejnego

wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a po drugie, od tego, czy taki powrót był dobrowolny, czy też przymusowy.

2) Artykuł 33 ust. 2 lit. d) dyrektywy 2013/32

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odrzuciło kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jako niedopuszczalny, jeżeli decyzja w sprawie wcześniejszego wniosku nie dotyczyła przyznania statusu ochrony uzupełniającej, lecz została wydana w następstwie kontroli istnienia podstaw zakazu wydalenia, i jeżeli kontrola ta była porównywalna pod względem merytorycznym z kontrolą przeprowadzaną w celu przyznania tego statusu.

Podpisy